

Privat bolig.
(Foto udtånt af Høvedvad Radiatorfabrik)

Radiatorskulptur.
(Foto udtånt af Ferrum-Objekte)

Krav om smukke VVS-installationer

INDUSTRIELT DESIGN.

Fremtidens bolig får i højere grad betydning som refugium og bliver det sted, hvor vi kan koble af, lade op og søge tilflugt fra hverdagens stress og jag.

Af industriel designer, Annette Krath Poulsen

Vi stiller allerede høje krav til omverdenen som en del af begrebet livskvalitet. Vi forlanger at tingene fungerer nemt og hurtigt. Vi ønsker

at slappe af uden besværligheder hjemme med familien efter at have været ude i kulturlivet eller oven på et krævende arbejde. Og ydermere ønsker vi med stolthed at kunne fremvise boligen som en slags status symbol.

Alt peger i retningen af at boligerne bliver indrettet med flere og flere kvadratmeter pr. familiemedlem, ligesom mange flere bor som "singles" i store boliger. Desuden får boligen i fremtiden også funktion som arbejdsplads for mange mennesker. Der er derfor mange tendenser, der peger i retningen af, at der i fremtiden vil blive ofret flere og flere penge på disse bolig-kvadratmeter.

Krav til produkterne

I vores hverdag er vi som samfundsborgere vant til et højt niveau af teknologi og intelligente installationer. Vi har en lille tålmodighed og er blevet en "zapper" kultur, der skifter kanal, når noget ikke er interessant nok. Vi rejser meget - og tager inspiration til boligen med hjem fra udlandet. Samtidig vokser udbudet af produkter, som vi kan vælge imellem, i takt med at internationale virksomheder trænger ind på det danske marked.

Når vi som boligejere køber møbler og indretning til boligen, er vi villige til at betale en højere pris, hvis vi får fornemmelsen af, at få noget der er "lidt bedre".

På samme måde er vi villige til at betale for ydelser der kan spare os kostbar fritid - så længe vi får det, som vi vil have det. Alt dette stiller store krav til produkterne på markedet - men det åbner også flere muligheder!

Først badeværelserne - så køkkenerne

I en årrække har vi i VVS-branchen kunnet glæde os over, at boligejerne sætter en ære i at have smukke hjem og ofrer mange penge på at etablere drømmebadeværelset i boligen. Efter drømmebadeværelset gik turen videre til køkkenet med ønsket om at skabe et både funktionelt, smukt og ikke mindst enestående køkken. ▶

Boligejerne har kunnet hente inspiration til et væld af både smukke og funktionelle badeværelser og køkkener i enhver stilart.

På messer og udstillinger, nye bolig- og livsstilsmagasiner samt fra den direkte markedsføring fra forhandlerne til boligejerne via Internet, medier og brevsprækker har der været stor fokus på badeværelser og køkkener i boligindretningen.

Efterhånden findes der rundt om i landet mange forskellige forbruger-udstillinger med fokus både på boligens forskellige rum og på miljøet, hvor boligejerne kan lade sig inspirere og snuse rundt i produktudstillingerne.

Nye muligheder og nye produktidées

Hvis førnævnte profil af fremtidens boligejere sammenholdes med tendensen til, at branchen markedsfører produkterne mere direkte til forbrugerne, er der god grund til at tro, at der vil blive masser af positivt afkast til installatorerne, produktudviklerne og branchen som helhed fremover og at turen nu er kommet til resten af boligen!

I første omgang gælder det selvfølgelig om at se mulighederne i form af de nye krav som forbrugeren stiller - både til funktion, miljø og æstetik. Men det gælder også om at være åben overfor nye idéer og principper og ryste nogle af de sidste stovede traditioner i VVS-branchen af sig. Hvis branchen skal følge med udviklingen på boligområdet, er det i endnu højere grad nødvendigt at udvikle nye produkter og synliggøre overfor boligejerne, at eksempelvis en varmeinstallation ikke behøver være et skæmmende element i boligen.

Således kan man arbejde sig igennem boligen og opdage, at der ligger et stort potentielt produktsortiment og venter på at blive udviklet - og installeret - i fremtidens smukke boliger!

VVS og æstetik

Det vil være meget omfattende at give en funktionel og æstetisk evaluering af samtlige VVS-komponenter og installationer i boligens rum. Derfor har jeg begrænset mig til med denne lille appetitvækker at pege på nogle områder, hvor jeg mener, branchen bør yde en øget indsats for at udnytte markedspotentialet bedre og imødekomme boligejernes krav i fremtiden.

Installatorbarrieren

Nye produkter er ikke det eneste, der skal til. Der skal også være vilje iblandt installatorerne og branchen generelt til at følge med udviklingen. Der skal arbejdes på at branchen bedre kan imødekomme fremtidens boligejeres ønske om at forskønne resten af boligen. Om nødvendigt skal der tages nye metoder og principper i anvendelse, som kan give boligejerne og de projekterende en vifte af gode redskaber og produkter at arbejde med i boligindretningen.

Installatøren skal informere

Oftentimes har jeg mødt boligejere, som gerne vil have spændende radiatorløsninger, men ikke kan finde tilfredsstillende vejledning og information hos installatøren, som fokuserer på leveringstid og pris. Beslutningen om hvordan radiatoren skal se ud - f.eks. om det skal være en plan eller en rillet forside, hvilke dimensioner radiatoren skal have og om rørene skal skærmes af eller være synlige - træffes ofte af installatøren uden aktiv inddragelse af boligejeren eller involvering af en arkitekt.

Det er en stor fejl i forhold til fremtidens forbrugere. Installatørerne skal blive bedre til at informere om de forskellige muligheder og produkter, de skal være mere visionære

og bevidste om, hvad deres kunder ønsker, hvis de skal overleve i konkurrencen.

Alt tyder på, at fremtidens boligejere er villige til at betale mere i hele processen fra valg af produkt til færdig installation, hvis resultatet bliver en smukkere indretning af boligen.

Integreerede installationer

I kølvandet på det højteknologiske informationssamfund er der efterhånden et væld af komponenter og installationer i bygningerne, som hver især skal koordineres i forhold til hinanden.

Vi har elkabler, telekabler, klimaanlæg, luftrensere, varmemålere, radiatortermostater, vandrør, ventilationsanlæg etc. etc. som alle kræver særlige forhold for at yde optimalt. Adskillige steder skjules problemet med forskellige kabelbokse, installationskanaler, paneler m.v. og hvis der er tale om nybyggeri kan installationerne integreres i bygningen. Det nyeste element, vi som forbrugere er stødt på, er de lovpligtige varmemålere, som jeg personligt har måttet acceptere naglet fast midt på forsiden af Planradiatorene i min bolig. - Der røg den æstetiske enkelthed. Installatøren oplyste, at målerne kun kunne fungere optimalt, hvis de blev placeret således.

Det må kunne gøres bedre! Jeg tvivler i hvert fald på, at fremtidens boligejere er villige til at ofre penge på en smuk radiator, hvis den bliver tilsluttet med pakkede stålør, får udragende termostatventil og varmemåler - alt sammen i hvert sit formsprog fra hver sin producent. Er det ikke muligt at udvikle smukkere installationskomponenter som kan spille sammen på et æstetisk højt niveau?

Bedre indeklima er også en bedre bolig

Der er fra mange instanser fokus på hvorledes bygningens indeklima direkte hænger sammen med menneskers allergier og generelle sundhedstilstand. Derfor er der også god grund til at tro at fremtidens boligejere vil stille større krav til boligernes indeklima og tilstræbe de bedste forhold omkring frisk luft, fugtighed, temperatur, støv etc. og søge at forbedre indeklimaet i deres eksisterende boliger.

Miljøhensyn er også livsstil

Ligeledes væsentligt er det, at fremtidens boligejere lægger vægt på at købe økologisk og handle med om-

tanke for miljøet. Denne faktor vil således også spille en væsentlig rolle, når fremtidens boligejere skal vælge produkter og VVS-løsninger i boligen.

Også af den grund bør nye produkter udvikles med omtanke for miljøet - både i fremstillingsprocessen, i anvendelsen og vedligeholdelsen samt i bortskaftelsen.

Radiatorernes frigørelse

I takt med at man ikke længere kan betragte glasfacader i nybyggeri som en kilde til træk, er det blevet muligt at placere radiatorerne mere frit i bygningerne.

Bygningerne er generelt blevet mere vel-isolerede, og det kan nærmest være problematisk at den naturlige ventilation af bygningerne er blevet reduceret.

Det betyder, at man som projekterende kan arbejde mere frit med dimensionering af radiatorerne og specificere radiatorer med mindre ydelser end tidligere krævet. Men det betyder også, at det er blevet muligt at placere radiatorerne mere frit i rummet - som møbler og rumdelere - uafhængigt af vinduespartier. Dette burde give fantasien frit løb, så vi fik flere sjove radiatorskulpturer i rummene og flere radiatorer med bifunktioner!

Røræstetik

Et alvorligt skæmmende element i forbindelse med vand- og varmeinstallationer har i mange år har været drabelige og ofte uhensigtsmæssige rørøringer i gamle bygninger.

Alt for tit har jeg ved renovering af gamle københavnerejendomme set at stålør er trukket direkte igennem eksisterende stuk, rosetter og træpaneler uden respekt herfor.

Heldigvis findes der også masser af smukke eksempler på, hvordan varmeinstallationer kan etableres med respekt for eksisterende bygninger.

Lad os håbe at disse bliver den nye tendens i installatørernes verden - til inspiration for resten af branchen - så fremtidens boligejere kan få smukke VVS installationer!

Mere herom i næste nummer af VVS & El Nyt.